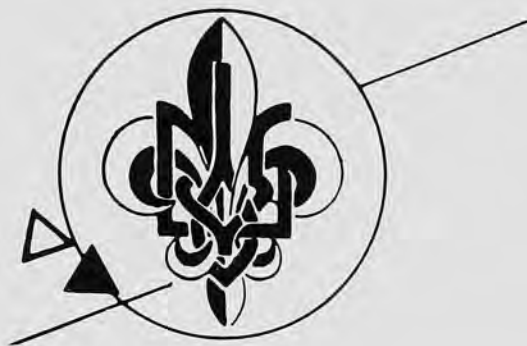

Юнак

СІЧЕНЬ—ЛЮТИЙ
1991
JANUARY — FEBRUARY

«Юнак» — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця — всього 10 чисел
в році.
Видає Головна Пластова Булава.
Оформлення обкладинки пл. розв. Коля Савицький

ЗМІСТ

Сторінка

1. Різдвяні побажання
2. У Святу ніч — В.С. Левицький
3. Незабутні дати січня, Проголошення Української Народної Республіки
4. Батьківщина — Б.І. Антонич, З Новим Роком — І. Ірлявський
5. Як святкуємо українське Різдво — Л. Храплива-Щур
7. В ім'я традиції — І. Савицька
8. З'їзд Пласту в Україні
9. Свічка любови — О. Конач
10. Літаємо
11. Треба нам знати — Леся Курбас — У. Пелех
12. Свята Весни в ЗСА 1990 рік
14. 100-ліття поселення українців у Канаді — Т. Горохович
16. Чому 12-річний Пилипко одержав тисячі листів з України? — Д. Нитченко
17. Молоде перо: Риба — людоїд у Дніпрі — П. Ботте
18. На Різдво почтар приніс . . . „Квітка”
20. Велика Рада „Лісових Чортів” 1990
21. Біла казка — Л. Рева, В. Арженовський
22. Із збірника 10-ліття пластових сходів у Німеччині
23. Привіти з таборів
24. Усміхнися . . .

● Усі редакційні матеріали слід слати на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

Редагує колегія

Головний редактор:

пл. сен. Ольга Кузьмович

Члени редакційної колегії:

пл. сен. Іванка Ганкевич

пл. сен. Тоня Горохович

пл. сен. Петро Содоль

пл. сен. Олександра Юзенів.

ЮНАК

СІЧЕНЬ—ЛЮТИЙ

1991

JANUARY — FEBRUARY

Ч.П. 1&2 (308)

РІК XXIX

Інтернаціональне стандартно-серійне число

0044-1384

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА «ЮНАКА»

\$25.00 американських доларів

Ціна одного прим. — \$2.50

PLAST UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION, 144 SECOND AVE., NEW YORK, N.Y. 10003

YUNAK - Ukrainian Monthly Magazine, Published by PLAST PUBLISHING INC.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: 2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada M6S 1N2, Tel. (416) 769-7855

АДМІНІСТРАЦІЯ НА ЗСА: 144 Second Ave., New York, N.Y. 10003

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N.Y., 11702, U.S.A.

З ДРУКАРНІ Мирона Баб'юка, 1525 Emerson St., Rochester, N.Y. 14606 U.S.A.

ЗАПАЛЮЄМО СВЯТВЕЧІРНЮ СВІЧЕЧКУ!

Пригадуємо усім пластункам і пластунам, розсипаним по п'яти континентах світу, що цього року, як і минулими роками, знову усі "зустрічаємося" символічно 6-го січня, о год. 5-тій по пол. східно-європейського часу, коли в Україні сходить перша зірка, запалюючи Святвечірню Свічечку. У США і Канаді о год. 10 вранці.

У хвилині запалення цієї свічечки, поодинокі чи у пластовому гурті, з'єднаймося думками і бажаннями з усіма близькими та далекими — родиною та друзями та поздоровімо їх із цим великим Святком.

СКОБ!

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Головна Пластова Булава

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ

найсердечніші привітання з побажанням всього добра
— віри і запалу, щоб завжди була готовість і сила служити
Богові й Батьківщині —

Начальному Пластунові пл. сен. Юрієві Старосольському,
Головним і Крайовим та Станичним Пластовим Проводам,
Проводам Пластприяту
та усім Пластункам і Пластунам у світі,
а зокрема Пластовому Юнацтву, Співробітникам
і Передплатникам "Юнака"

ш л е

Реданція та Адміністрація "Юнака"

У СВЯТУ НІЧ

Тиша. Благословенна тиша над землею. Така тиша буває тільки там, у Рідному Краю. М'яка, майже нереальна. Біла рука пухкого снігу приглушила всі звуки, затерла всі контрасти кольорів, загладила гострість ліній, зняла з краєвиду сурову правду віддалі та перспективи, поклалася ніжним, цілющим доторком на душу.

Бреду знову засніженими стежками саду і слухаю. У білій тиші — таємні кроки. Це Він іде. Христос — дитина.

Згадую і мрію. Бо хочеться, так до сліз хочеться пережити ще хоч раз, ще хоч хвилину такої різдвяної тиші у Рідному Краю.

Сани пливуть по твердій дорозі, як човен по воді. Коні рвуть сніг з-під копит і бризкають ним, як піною. Тільки десь-колись цокне орчик, форкне кінь, заскрипить копаниця на за-токах. У вечірньому сутінку під горою — село. Блимають віконця. Десь заскрипіли ворота. За кожним віконцем мигають тіні. За кожним столом, у кожній родині, в ритуалі Святої Ве-

чері родиться Син Божий — вічна Правда і вічна Любов. У цю тиху ніч, святу ніч...

До вас, до вас, далеких, засніжених піль, і сіл, і міст моїх їду в тихих саних моєї туги. Швидше! Швидше! Пливуть сани, б'ють копитами коні, а я їду і їду, і ніяк доїхати до вас не можу, дні мого дитинства, сліди стіп моїх на білому снігу!

На фіолетному тлі різдвяної ночі зариси трьох дерев'яних бань і золоті квадратики ясноосвітлених віконць. Немов із штудерної музикальної скриньки несуться з церкви величні звуки у засніжену даль. "Бог Предвічний народився..." Стаю у притворі церкви біля замурзаних цілунками, пробитих ніг Спасителя, притискаю гаряче чоло до холодного одвірка і співаю разом з вами, мої далекі, мої дорі:

"...прийшов днесь із небес,
щоб спасти люд свій весь
і утішився".

НЕЗАБУТНІ ДАТИ СІЧНЯ

22 січня 1918 року Українська Центральна Рада проголосила Четвертий Універсал, що починався урочистими словами:

„Народе України!

Твоєю силою, волею, словом утворилась на українській землі вільна Українська Народня Республіка. Здійснилася давня мрія твоїх батьків, борців за волю і правду робочого люду!”

22 січня 1919, на тому самому Софійському майдані в Києві, знову луною прокотилися величні слова:

„Від нині зливаються в одно, віками віддалені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну велику Україну. Від нині є тільки одна

незалежна Українська Народня Республіка”.

22 січня 1990 року проведено вперше по цілій Україні живий ланцюг єдності який усіх українців злучив у один ланцюг рук від Львова через Тернопіль — Житомир до Києва, як живий доказ Соборности України! До того ланцюга єдності прилучилися символічно також українці в діаспорі.

29 січня 1918 року сталася трагічна подія, коли 300 вояків Київського Студентського Куреня полягли у нерівному бою під Крутами з 6-тисячним відділом Червоної Армії. Тридцять знайдених пізніше останків поляглих героїв були поховані 19 березня 1918 р. на Аскольдовій могилі над Дніпром у Києві.

ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

(Дума)

Ой що в Софійському заграли дзвони,
затремтіли,
Не білі голуби-яноги в небі полетіли.
Ой, там збиралися під прапори,
під соняшні, шей сині. Віднині
Не буде більше пана у вільній Україні!

Ідуть, ідуть з музикою
Під тінню прапорів
Прекрасною, великою
Рікою стиглих нив.

Ідуть, ідуть — вітаються
І славлять щасні дні.
Жахтять — переливаються
Їх душі вогняні.

Ой та виходили попи з Софійської зза брами
З хрестами, з корогвами.
У шатах золотих коло Богдана правлять
Службу Божу. Як рожу —
Вітай свою, Вкраїно, долю, — вітай дівчину
гожу.

Горять, горять свободою
Вчорашні раби,
Бо вчули: „Встань з природою!”
Звук янога труби.

І встали всі, співаючи
З природою весни,
З природою вітаючи
Чудові дійсні сни.

Як засміялося до них та праведнеє сонце:
„Не дурно гріло я — світило у кожнеє віконце”.
Як заходилися хмарини ткати скатертини,
Цвітуть та розцвітають небесні бархатини
— хвилини!

Цвітуть в піснях вкраїночки,
Дзвіночки срібляні.
Душею чорнобрівочки
Струнчасто осяйні!

То-ж матері майбутнії
Стрічають дні ясні.
О, хвилі незабутнії!
О, сонце і пісні!

Ой що в Софійському та грали дзвони,
заговкали,
Там прапори приймали, до народу промовляли:
„Гей, разом, разом станемо на ворога ми,
браття, — завзяття!”
Хто зрадить Неньку Україну, — прокляття тим,
прокляття!”

І суне військо лавою
Від білих тихих брам,
Із „Заповітом”, „Славою” —
Весь Київ — наче храм!

В нім скапала кров часові,
Кров мучнів без кінця...
І в нім горять Тарасові
Вкраїнські серця!

„ЩАСЛИВІ ТІ, ХТО КРОВ'Ю ЗАСВІДЧИВ СВОЮ ЛЮБОВ ДО РІДНОГО КРАЮ”

Похорони полеглих героїв у нерівнім бою з більшовиками під Крутими дня 30-го січня 1918

Богдан Ігор Антонович

БАТЬКІВЩИНА

Жовті косатні цвітуть на мокрих луках,
як за днів дитинства, в кучерявій млі.
Вилітають ластівками стріли з лука,
білі стріли літ.

Оси золоті в чарках троянд розквітлих,
мокрі зорі куряться під сизий вечір.
Ще горить твоєї молодости світло,
хоч новий десяток літ береш на плечі.

Слухай: Батьківщина свого сина кличе
найпростішим, неповторним, вічним словом.
У воді відбилися зорі і обличчя,
кароокі люди і співуча мова.

(Із збірки поезій — „Зібрані твори”).

Іван ІРЛЯВСЬКИЙ

З НОВИМ РОКОМ!

Знов ревуть буревії, як вчора,
Новий Рік йде у бурях на шлях.
Нехай буде для тих він опора,
що змагаються нині в боях.

Не дивися назад, які жертви,
скільки зради і скільки журби —
бо життя розквітає на мертвім,
що зродилось в огні боротьби.

Те життя, що бажало посвяти
найсвятіших поривів і діл,
що бажав і нині печати
з крові нашого духа і тіл...

ЯК СВАТКУЄМО УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО

Різдво Христове припадає в нашому календарі на 7 січня, а його навічєря, Святий Вечір, на 6 січня. Свято Народження Ісуса Христа злилося з передхристиянським святом Коляди, чи то Корочуна, яким наші предки обходили найкоротший день у році та початок відродження сили сонця. Тим самим це був і початок нового року.

Довгі та загорілі були й є суперечки, чи не перенести нам Різдва, „як у всьому світі“ на 25 грудня. Умовини праці чи навчання таки змушують до цього багато родин. Але ж слід пам'ятати, що 7-го січня святкує Різдво весь український нарід. І ми знаємо, що він його так святкує, не зважаючи на всі більшовицькі заборони та антирелігійну пропаганду. До того ж різниця в даті Різдва дає молоді краще розуміння своєї ідентичності та почуття пов'язання зі своєю спільнотою. Тим більше, що вирозумілі й людяні працедавці та вчителі навіть шанують українців, які гідно й належно відзначають Різдво Христове за своїм звичаєм.

Українське Різдво, навпаки, ніж у нашому довкіллі, свято не комерційне. Воно сповнене символікою духових вартостей. Роздача дітям дарунків залишена святому Миколаєві. На Різдво обмінюються хіба святою вечерею, або обдаровують ласощами колядників. Але головне Різдво повинно захоплювати нас духовними вартостями — виявами любови, пошани до ближніх. Це ж свято милосердя.

Коли говоримо про Різдво, важко відділити від нього ялинку. Хоч це звичай не український, а скандинавський, в Україні вона znana від багатьох поколінь, і її не можна й не треба уникати в побуті. Можна, однак, її належно використати: щоб діти щось власноручно майстрували на ялинку, щоб прикрасили її в українському стилі, чи знов же, щоб дарували ялинку комусь, хто її не мав би цього року.

Різдво, чи християнське, чи ще передхристиянське, це час побажань. Їх складали особисто рідним і сусідам, а тепер, на віддалі, єдиний спосіб передати побажання — це різдвяні картки, чи то оголошення в нашій пресі. Найкраще написати бажання так власноручно, не тільки підписатися під

видруктованим текстом. Тоді шойно ми виявили цими бажаннями увагу адресатові. Не треба теж забувати про різдвяні привіти тим, що їх від нікого не дістануть. Це люди самотні, по лічницях та старечих домах, священики та черниці, а в неостанню чергу й підсовєтські в'язні. Їх адреси подають наші часописи, а деякі привіти до них таки продістаються. Якби навіть ні, то звертають увагу совєтської влади, що про цього в'язня знають та дбають.

Навечєря Різдва, Святий Вечір, це властиво найважливіша частина святкування. Кожна подробиця його має своє велике значення. Найважливіший сніп пшениці, „дідух“ або „рай“ із застромленою дерев'яною ложкою за перевеслом. Він, ще з поганських часів, представляє духів предків, які приходять на Різдво в гості. Бо однак, Коляда чи Різдво, це свято родини, коли за спільним столом засідають живі разом з померлими. Дідуха вносить святочно в хату господар перед вечерею, бажає родині веселих Свят та ставить його на почесному місці, на покутті під святими образами. До святвечірніх традицій належить теж сіно під скатертю на столі, бож Христос спочив на сні, на рогах по зубчиків часнику „проти злих сил“, а під столом, розкидані на соломі горіхи й ласощі для дітей. На столі залишене додаткове накриття і засвічена свічка. Це в пам'ять померлих, головне тих, що полягли за Україну. Все це речі, що їх можемо придбати та мати на святвечірньому столі й тут.

До Святої Вечері є звичай сидати, коли на небі покажеться перша зірка, як колись показала над вишеським вертепом. Вже в країнах нового поселення завівся гарний звичай, світити святвечірню свічку в день Святого Вечора приблизно в той час, коли в Україні п'ята година по полудні, та в короткій молитві злучитися думками з усіма українцями по всьому світі. Цей звичай ввела у Пласті пл. сен. Кекилія Паліїв, але він настільки гарний та змістовний, що вартий поширення на все наше громадянство.

На святвечірньому столі, крім свічки, обов'язковий калач. Це білий дріжджєвий хліб,

обведений плетінкою з тіста, з додатковою булочкою на верху, „душею“, що призначена для предків.

Святу Вечерю повинна започаткувати молитва, відчитання тропаря на Різдво Христове, відспівання коляди „Бог Предвічний“ та відчитання розділу з Євангелії про Різдво (від св. Луки, II, 1-20). Далі всі діляться просфорою, білим хлібом помашеним медом. Кожний з'їдає кусень просфори та бажає всім щасливих свят і всього добра.

Далі споживають дванадцять страв, на честь дванадцяти апостолів. Страви безм'ясні, бо кожне велике свято повинен попереджати піст, а давніше були й без набілу, на рослинних товщах. Вибір цих страв різний у різних околицях України. Але всюди є обов'язкова кутя — варена пшениця з маком та медом, часом з горіхами та іншими додатками. Це страва поминок по померлих (коливо) і її включають у Святу Вечерю на знак злуки всіх членів роду: живих і померлих. Далі до обов'язкових страв належить борщ із „вушками“ (маленькими варениками, начиненими грибами); а далі в довільному виборі різні роди вареників, пирогів, голубців, риба, приготовлена на різний спосіб, гриби, квасоля, горох, біб, різні каші, пампушки та інше печиво, врешті узвар — сушеня — варені сушені овочі. Святвечірні страви мають зображувати дари землі, води й повітря, що за них дякуємо Богові у Святій Вечері.

Є теж звичай залишати в ніч під Різдво засвічену свічку, три ложки куті та шматок просфори на столі. Це за старим звичаєм, для покійних, коли вони завітають ніччю до хати.

Та всі ці зовнішні ознаки ще не освятають Різдва. Найважливіше в ньому — це настрій. Його можуть створити тільки люди, в цьому випадку старші. Це їх справа показати молодшим, як відноситися з належною пошаною до всіх звичаїв та обрядів свята. Вони мають відвести розмову за святвечірнім столом від буденних тем — до пояснення різдвяних звичаїв та їх значення, до спогадів про колишні, може історичної ваги Різдвяні Свята, про людей, що за них горить на столі свічка.

Різдво — час співання коляд. Їх співаємо і в церкві, і в хаті повинні співати, або хоч слухати з платівок. Та найважливіше — це ходження з колядами від хати до хати. Ходять діти, молодь, а то й дорослі, з рамени церкви, чи якоїсь громадської організації. Тепер цей звичай починає занепадати: зимно, важко, незручно, шкода бензини... Часто „позбуваються“ коляди, даючи просто даток на якусь громадську ціль. Безперечно, щедрі датки на церкву, громадські та добродійні цілі — дуже підходять до Різдва. Але спосіб їх збирання — не байдужий. Якщо можна йогополучити із стародавніми звичаями, треба такі традиції плекати.

Варто щороку відсвіжувати та побільшувати запас відомих колядок, ходити колядникам з традиційною зіркою й вертепом, а то й передавати їх за вертепні постаті: янголів, трьох царів, Ірода, смерть, чорта, або й когось за „козу“ — знак урожаю та добробуту. Все це оживляє колядування та зацікавлює ним ближче і колядників, і господарів. Крім колядок — вістки про народження Ісуса, приносять колядники господарям теж і святочні бажання, „віншування“. Вони дуже цікаві та старовинні, і їх виголошують кожному членові родини зокрема. Напевно і в наші часи кожний прийме їх із вдячністю.

Насувається порівняння поміж колядуванням та похатнім збиранням ласощів у наведеному святі Всіх Святих (Геловін). Воно дуже поширене майже в усіх країнах нашого поселення. Та різниці тут дуже великі: колядники величають Різдво Христове, приносять доброзичливість людям та пошану до давніх традицій, скріплюють почуття єдності нашої християнської та народної спільноти; а щойно тоді дістають належну за все добро винагороду.

Це зрозуміле, але завжди треба його підкреслювати, що нема Різдва без духової обнови й скріплення віри в Новородженого. Як молитви при Святій Вечері, так і участь у Святій Літургії кожного святкового дня — це основа всіх різдвяних святкувань.

Новий Рік припадає в нашому календарі на 14 січня. По-християнському — це подяка Богові за прожитий рік і початок нового, — далі це пам'ятка найменування Ісуса Христа, як теж свята святих Меланії (13 січня) і Василя (14 січня). У народному календарі — це продовження свята Коляди. А ми знаємо, що наші предки цим святом починали новий рік з накликуванням щастя й урожаю в ньому. На новий Рік продовжується колядування по хатах, з тією лиш різницею, що двоє колядників передаються за „короля Василя і королеву Маланку“. Та найважливіша дія на Новий Рік — це „посівання“. Малі хлопці посівають ранком на Новий Рік, ходячи від хати до хати, сіючи на долівку зерно з рукавиці. В народних віруваннях хлопчик — уосіблення чистоти, краси, надії. Тому власне хлопці посівають, виголошуючи відповідні віршовані бажання. Це знову нагода: вивчити нові українські тексти та довідатися, що люди ними тішаться, бож посівальників приймають по хатах радо та обдаровують щедро.

За підручником: „Українські народні звичаї в сучасному побуті“

(скорочено)

Леся Храплива-Щур

В ІМ'Я ТРАДИЦІЇ

Надвечір'я Різдва Христового у розпалі робочого тижня для працюючої жінки-господині — справжня морока. І коли до столу сідає рідня в повному складі, з рідними і двоюрідними сестрами, з дядьком і тіткою, ще й з хрищеним батьком, є для кого натрудитися, наувихатися.

Для цієї потреби я взяла на práci півдня вільного і коло другої години з полудня почала діяти.

Борошно, буряки, картопля, капуста й гриби, що дихали на мене своєю сирістю, за помахом чародійної палички в десятих жіночих пальцях ладні були перетворитися на запашний борщ, вушка, вареники з капустою та картоплею і голубці. Все інше стояло готове в холодильнику.

Електричний годинник, що правив за суворого боса, дивився на мене докірливим оком і мовчки підганяв до práci, тож бурячки закружляли під доторком ножа із вмілою жонглерською швидкістю.

Раптово обізався дзвінок. Не відпинаючи запаски, я відкрила входові двері і зразу таки впала в різдвяні обійми давно небаченого сотника Щупака, що за старою традицією приносив святковий побажання особисто. Зустріч була сердечна, розмова тепла, та не така аж, щоб від неї загорівся палиник під приготованим борщем. Я попросила вибачення і влетіла в кухню.

Сотник Щупак трішки недочуває, і мої відповіді з віддалі не доходили до нього. Виправдуючись довгим знайомством, мій гість безцеремонно приємостився на кухонному стільці і почав торочити:

— А знаєте, Іванно Олександрівно, на само навечір'я Різдва прогнала мене дружина з хати. „Иди, — каже, куди ноги понесуть, не сиди тут, не заважай, не патякай, у мене повні руки роботи, вечерю святую готую“. — От така то моя Ніночка тепер нетерпляча стала.

Я прикусила губи, та бистре сотникове око могло доглянути, як дрижали мої руки, обриваючи капустяні листки, як, переступаючи довгі, сухі сотникові ноги, я, хвилюючись, просила вибачення, сягаючи по те чи друге в манюсенькій, мов коробка, кухонці.

Тим часом гість надобре розбалакався, згадуючи шкільні роки, військову службу, несамовиті мисливські пригоди свої і своїх колег, еміграційні злидні, а докотившись до занепаду українських традицій, підвівся зі стільця, попрощався і почимчикував з побажанням до сусідів.

Я з острахом глипнула на годинник: була четверта.

І саме тоді, коли перші пригорщі капустяних листків закружляли в киплячій купелі, у двері сильно

постукали. Я трішки підождала, стримуючи рукою биття серця, та стукання повторилося ще і ще раз, і в хату увійшов, розпромінений передсвятковим саявом, радник Налисник, наспівуючи півголосом „Бог Предвічний“.

— З Різдом Христовим щастя, здоров'я, многих літ вам, ласкава пані добродійко, і всій сім'ї від мене і моєї дружини приношу особисто. Наталка моя, — сказав він, — запрацьована в кухні, прийти не могла, то послала мене до вас і наказала не поспішати, не квапитися до хати, бо наша вечеря шойно о сьомій, тож часу в мене багато. Та й напостився я від ранку, насушився, пані добродійко, зовсім із сил вибився. Наталка нічого путнього їсти не дала, у кухню не впускає, посудом дзвонить.

Мені зразу опали руки. Знаючи радника Налисника, я заметушилася біля чайки, накриваючи скатертиною стіл. За пригошуванням і припрошуванням я й забула про капустяні листки, що дрібними кусочками прилягли до дна горщика, який википів докраю.

— Не журіться, пані добродійко, не плачте за голубцями, вони не варті вашого хвилювання. Я навіть не люблю голубців, і моя Наталка пече сьогодні цибуляники. Та й смачні вони із пахучою олією, тільки роботи біля них багато.

Мій гість погребався в лівій кишені камізельки й вииняв звітіля жмуток загадкових коверт.

— А тут, пані добродійко, фотографія моєї двоюрідної сестри з Мюнхену, а тут її дочка Леся, гарненька блондиночка та й добре вчиться. А ось і лист від них, сідайте, почитаємо, натішимся вкупочці.

Не встигла я відпроситися, як у стіну постукало знайомими ударом чотири рази. Це сусідка Софія, що живе двері-об-двері, чогось від мене хоче. І справді, статечний редактор Пшениця, що звик разом з дружиною приготувати вечерю, увійшов до кімнати, трохи заклопотаний.

Вибачте, що турбую вас, шановна Іванно Олександрівно, але біда в нас. Машинка молоти м'ясо попсувалася, ніж зломився, немає чим грибів змолоти. Будь ласка, дозвольте покористуватися вашою!

— Я рада вам допомогти, пане редакторе, машинка моя ось там, у правій шухляді.

На диво, шухляда світила пустою. Не було машинки ні між кухонним посудом, ні на горішній полиці. Вона знайшлася через пів години в найдальшому куточку шафи. На поміч прибіг радник Налисник, і обидва панове взялися молоти гриби. В тісній кухонці для мене не стало місця, і я вступилася.

Маєте цибулинку? — пролебедів редактор Пшениця. — Софія, заклопотана варивом, забула її докинути. До грибів цибулина прямо необхідна.

У вітальні задзвонив телефон.

— Тут дружина сотника Щупака. Немає у вас мого чоловіка? З вечерею ждемо, а він як під землю провалився. Вітайте із Святами, Христос Раждається...

За хвилинку потелефонувала Налисникова, а нетерпляча Софія не чотири, а п'ять разів забубоніла у кухонну стіну, та ще й кулаком нагримала.

В помешканні стихло, спорожніло...

На замряченому небі з'явилася перша зоря, і гурт запрошених на вечерю гостей гамірно всипався в хату.

Із збірки „3 пташиного лету”

З'ІЗД ПЛАСТУ В УКРАЇНІ

В днях 19-21-го жовтня у Моршині в Карпатах, відбувся черговий з'їзд Пласту в Україні.

З'їзд ухвалив проєкт статуту, який після обговорення у місцевих осередках, буде затверджений на черговому з'їзді, та вибрав Тимчасову Крайову Пластову Рад (ТКПР). У склад ТКПР увійшли: Олег Покальчук (Луцьк), Богдан Генега (Львів), Олесь Криський (Львів), Ігор Гринів (Київ), Олесь Пасічник (Львів), Валерій Олійник (Донецьке), Степан Корчинський (Івано-Франківське), Володимир Скоробський (Київ), та Богдан Гасюк (Львів).

Головними завданнями ТКПР є приготувати черговий крайовий з'їзд не пізніше як у березні 1991 року, затверджувати кандидатів на записання, координувати діяльність п'ятох комісій: таборової, юнацької, новацької, статуткової і господарської, допомагати в організації пластових станиць.

Делегати осередків Пласту у Львівській області в часі наради у Моршині.

Президія Крайового З'їзду Пласту в Моршині (зліва): пл. сен. Богдан Генега, ст. пл. Володимир Скоробський і ст. пл. Богдан Гасюк.

Частина програми з'їзду була призначена на звіти пластових осередків. Підсумки звітів виявили, що існують десятки юнацьких гуртків, які є в стадії організації, але нема відповідної кількості кваліфікованих впорядників. Організаційно завершені та провадять нормальні пластові зайняття покищо тільки три підготовчі курені УПЮ: Курінь юнаків ім. Василя Стуса у Луцьку — зв'язковий Олег Покальчук, Курінь ім. Данила Галицького у Львові — зв'язковий Орест Шот та Курінь юначок ім. Олени Степанівної у Львові — зв'язкова Олена Кондратик. Крім того у Львові є ще 23 гуртки юнаків та 5 гуртків юначок, які покищо не згуртовані в курені. Офіційно Пласт є зареєстрований тільки у двох областях — Львівській та Івано-Франківській.

З'їзд затвердив дві постанови: перша, що даліші записання осіб з терену України можуть відбутися тільки за попередньою згодою пленуму ТКПР України, або Головної Пластової Булави (ГПБ); друга — звернутися до Верховної Ради України із заявою, що Пласт відновив свою діяльність в Україні та існує як окрема молодіжна організація.

У з'їзді брали участь 162 пластунів та гостей з то-

го 59 із правом голосу. Присутніми були представники із таких областей: Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Волинська, Рівенська, Київська, Донецька, Закарпатська та інші. Найбільш чисельною групою були пластуни та гості із Львівщини у числі 97.

Між учасниками були чотири члени Пласту із 1920-их років, гості — члени КПС із ЗСА, Канади, Німеччини, делегація литовських скавток, та Президія тимчасової Крайової Ради Пласту в Польщі. Уповноваженими представниками Пласту

в діаспорі були — Людмила Дармограй, головна булавна новачок, та Петро Содоль, головний булавний юнаків.

З'їздом дуже вміло проводила Президія у складі Богдан Генега, Володимир Скоробський та Богдан Гасюк, а за господарську ділянку відповідав Олесь Крисків, який zorganizував відповідні приміщення на наради, нічліги, цікавий концерт і фільм та дуже смачне харчування.

Пресова Служба ГПБ

Олександра Копач

СВІЧЕЧКА ЛЮБОВИ

Дніс . . . Ажурне „Гніздовське” дерево прозорим синім тюлем вкрите, сонно дивиться на місяць. А він утікає, блідне, ховається за три височенні вежі, золотими камінчиками-вікнами виложені. Висуваються в небо, вони, ці будинки-бюра, як велетенські комини міста, що саме, внизу, поволі-поволі розбуджується.

Дніс... Ясно-сірий тюль прибирає фіолетово-рожевий колір, і від того, наче, навкруги теплішає.

Дніс... Господи, яка невимовна краса! Ти любиш, Господи, людей. Може й створив Ти їх на те, щоб безнастанно обдаровувати! Давати — це велика радість. А ще коли зустрінутись з добрим сердечним серцем. Але, Ти Господи, знаєш, яке людське серце. Інколи воно ствердне, зсохне, затяжє зарозумілістю,

недобротою. Як страшно! А тут стільки любови в оцій красі! Рожево-лілова квітка золотистими листками розквітається на небі. Прокинулась стара сосна і зраділа. Пахне сонцем. Це все любов Твоя, Господи. Так хочеться Тебе любити: кожную хвилину, безустанно, свідомо. О, Господи, запали свічку любови в моєму серці, щоб теплою ясністю приймала всіх, хто мені зустрінеється і бачила в людях Божественне світло. Дякую Тобі, Господи вічної любови, дякую Тобі.

День розквітається...

Із збірки „Мініатюри”

Увага! Увага!

Молодь України хоче переписуватися!

Ми дістаємо до редакції цілий ряд листів та адрес молоді з України яка хоче переписуватися із українською молоддю з інших країн світу. Хто охочий до того - просимо подавати свою адресу до редактора „Юнака”. Адреса подана на обкладинці кожного числа нашого журналу.

ЛІТАЄМО

В часі Свята Весни в Лігайтоні, Пеннсільванія в дні 28-го травня 1990 р. наш Пласт в ЗСА відзначив відновлення після 20 років літунського пластування.

Перед лавами пластунок і пластунів із усіх Станиць Східного побережжя ЗСА виступив юнак — Марко Брикович, член гуртка „Беркут” 3-го Куреня УПЮ ім. Івана Мазепи з Нью Йорку, щоб бути іменований першим СКОБОМ-ОБСЕРВАТОРОМ.

Іменували його Крайовий Комендант Пластунів гет. скоб Роман Білінський, СМ і референт морсько-літунського пластування ст. пл. скоб-гребець Дам'ян Гандзій, ЧМ, який відповідав за перевірку додаткових вимог цієї проби.

Завдання проби літунського пластування є дати пластовій молоді нагоду та можливість витворити зацікавлення літунством, а особливо зрозуміти важливість літунства в світі та його важливість для України і згідно із пластовою самовиховною методою — дати тут змогу користати з приємностей, що їх приносять літунські зайняття.

Слова пластового обіту пригадують нам наші пластові літунські мрії: „І летом крил СКОБА під хмари долину”...

Хто зацікавлений виконати вимоги до проби скоба-обсерватора або скоба-гребця хай звертається безпосередньо до референта морсько-літунського пластування або до Крайового Коменданта Пластунів пишучи до Крайової Пластової Старшини в ЗСА на адресу: Plast, Inc. 144 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Відзнака пластуна скоба-обсерватора

Іменування першого скоба-обсерватора (поряд нього стоять його батьки)

Новоіменовані на Святі Весни в Лігайтоні скоби та вірлиці враз із крайовими комендантами. Другий зліва стоїть пл. скоб-обсерватор Марко Брикович

ЛЕСЬ КУРБАС (1887 - 1937)

Лесь (Олександр) народився в сім'ї галицьких акторів Ванди й Степана Курбасів (на сцені Яневичі) у Перемишлі. Гімназію закінчив у Тернополі в 1907 році, університетську освіту здобув у Відні й Львові.

Вже від 1911 року працював у театрі. Почав у Гуцульському театрі Гната Хоткевича, згодом перейшов до „Руської Бесіди“, якою керував Йосип Стадник.

Лесь Курбас відзначався загальною культурою, нахилом до філософії. Умів глибоко вникати у зміст мистецького твору, в нього були прекрасні зовнішні дані: „струнка, плястично дуже виразна постать, гарне обличчя з високим чолом і густими чорними бровами, палкий погляд розумних очей, приємний голос (баритон) вдало доповнювали надзвичайну обдарованість молодого актора“.

Знав прекрасно українську, російську, німецьку і польську мови, розмовляв англійською, французькою, італійською та норвезькою, а це давало йому можливість читати оригінали творів світової літератури.

Студентом будучи, відвідував завжди театр, рано сформувався його мистецький смак.

З вибухом війни Л. Курбас переїхав до Тернополя і тут організував товариство українських акторів. До нього горнулася молодь. У 1916 році запросив його до свого театру в Києві Микола Садовський. Тут грав він головні ролі й став улюбленим майстром сцени київських театрів.

Крім авторських здібностей у нього був великий організаторський хист. У Києві в 1916 р. організував театр-студію при музично-драматичній школі ім. М. Лисенка. Почав наполегливо працювати над виставами і над театральним вишколом молоді. Згодом залишив театр Садовського і організував „Молодий театр“, в якому було багато талановитих артистів. Цей театр проіснував три роки. Його маніфест: відкинути провінційну етнографічність в театрі, позбутися залежності від російських впливів, вийти на самостійний український шлях.

Під час війни Лесь здійснив аж 11 вистав „Молодого театру“. У репертуарі - трагедії старої Греції, драми Лесі Українки та європейських драматургів, зокрема інсценізації Шевченкових „Гайдамаків“, Івана Гуса, Шекспірового Макбета. Вперше в межах колишньої російської імперії на сцені був імпресіоністичний театр, у якому Лесь Курбас дав доказ великої режисерської винахідливості й ерудиції, глибокої філософської синтези.

„Молодий театр“ загинув у війсьній хуртовині,

але режисер не зневірився. У 1922 р. організував мистецьке об'єднання „Березіль“ (МОВ). При театрі діяли чотири студії (вишкіл акторів, режисерів, малярсько-сценічна студія і театральний музей, який працював над театальною термінологією). Тут об'єднав Курбас 250 молодих ентузіастів театру, які дали життя українському театрові як артисти, режисери, декоратори й інші театральні працівники. Курбас працював бурхливо і надхненно. Йому допомагали — декоратор Анатоль Петрицький і драматург Микола Куліш. Курбас був не тільки режисером філософом, але й педагогом, що знався добре на філософії, літературі, малярстві, музиці. Кажуть його сучасники (Петрицький); що Курбас міг би прожити довше, створив би був шедеври мистецтва, якими пишалися б у всьому світі.

Драми Куліша у „Березолі“ вивели український модерний театр на світові шляхи. У цих виставах „ансамбль був, як хор, ритм як хвиля цілості вистави, як симфонія“. Курбас не міг ніяк сприйняти соцреалізму, він був великим його ворогом. За те його й знищено. „Маклену Грасу“ казали йому ставити „як соцреалістичний спектакль“, а він його вивів у шекспірівському експресивному реалізмі, що оголював правду життя, в душі вітаїстичного світовідчуження і небарокового стилю.

Своїм театром Курбас підніс не лише театральну культуру українців в цілому, але й культуру взагалі. Його театр був штабом, з якого протягалися дослідницькі „антени“ — вивчалися проблеми сучасного світового мистецтва, малярства, психології тощо.

Кілька днів перед прем'єрою Маклена Граса покликано до Посташева. Вимагали від нього зректися друзів і засудити діяльність М. Скрипника, М. Хвильового. А він сказав, що, йдучи до партійної установи, переступив труп помершого від голоду. „Такі картини не можуть заохочувати сприймати соцреалістичну дійсність“ — відповів Постишеву Курбас.

Курбаса звільнили з праці директора „Березоля“ 5. 10. 1933 р. Він виїхав до Москви і там працював у жидівському театрі. У грудні 1933 року його арештували і відправили на Соловки, де були всі інші з „Розстріляного відродження“. Тут в 1937 р. відбулася масакра жертв сталінізму.

Театр Курбаса — це „достойний паспорт української культури на форумі світових театрів“.

СВЯТА ВЕСНИ ПЛАСТУНІВ В ЗСА 1990

Відкриття Свята Весни на „Писаному Камені”

Курінь УПЮ-ок з Чікаго на „Писаному Камені”

Курінь Ю-ів з Клівленду на „Писаному Камені”

Будова кухні на Святі Весни на „Новому Соколі”

Куховарення на „Новому Соколі”

Організатори Свята Весни на „Писаному Камені”

Курінь УПЮ-ок з Дітройту на „Писаному Камені”

Розтаборювання на Святі Весни в Лігайтоні

Юнаки складають пластову присягу на „Писаному Камені”

Іменування вірилиць на „Писаному Камені”. Іменує ККП-ок ст. пл. Христя Санторе

Курінь УПЮ з Дітройту на „Писаному Камені”

Роздача нагород на Святі Весни в Лігайтоні

100-ЛІТТЯ ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

*Ти — мій корінь, я — зелена гінь,
Разом нам стоять супроти бурі...
Я — струна в твоїй бандурі.*

Володимир Коломісць

Так відчувають своє коріння, прагнуть бути струнами в „живій бандурі” українці в Канаді. У 1991 році будуть поселенці наші в цій гостинній країні святкувати 100-річчя свого поселення. Братимуть участь у цьому ювілеї також і представники з України.

Три різні причини еміграції українців до Канади, три щодо часу, соціального стану, рівня освіти та кількості їх учасників. Тому різний їх внесок у суспільне життя Канади. Але вклад їхній у економіку, культуру соціально-політичне життя значний. Українці своїм прагненням збереження своєї ідентичності допомогли Канаді стати місіонерами багатокультурності. Про це так влучно висловився д-р Чарльз Гобарт, про що є мова далі.

Перша іміграція в останньому десятилітті XIX століття загосподарила прерії на заході Канади, обернувши неужитки, порослі корчами, в урожайні ниви, збагативши тим Канаду сільсько-господарськими продуктами. А поруч з цим, наші піонери збудували в Канаді славну залізницю, яка лучить Схід і Захід.

Заселення українцями канадських прерій, їхнє господарювання, витривалість, а згодом присутність на пості іміграційного агента українця Кирила Геника та опіка над ними д-ра Осипа Олеськова і Івана Дерендяка спричинило масову іміграцію українців до Канади.

То ж перша еміграція українців до Канади при кінці XIX ст. поборовши всі складності піонерського життя, причинилася до розвитку канадської агрікультури, вона експортує збіжжя, а тепер постачає його й Україні. Додавши до цього побудову залізниці оберегла сумежні простори Канади з ЗСА перед експанзією американців на канадські терени.

Кому ж завдячують перші емігранти свої успіхи? Перша еміграція мала своїх опікунів. Знавець агрікультурних справ Тиміш Павличенко дав великий вклад, виплекавши достосовані до клімату Канади відповідні зернові культури. Були вже у початках і політичні провідники, що репрезентували українців у парламенті: в Альберті Андрій Шандро (1913), Тарас Ферлей у Манітобі (1915), Михайло Лучкович (1926) перший представник в домініяльній парламенті в Оттаві.

І так між 1913 і 1963 роками було в різних парламентах Канади 74 послы: 20 в Альберті, 11 з Саскачевану, 26 з Манітоби, 1 з Онтаріо, 13 в федеральному і 3 в сенаті. Порівняно найбільше

послів — це вчителі. Треба згадати про їхні осяги зокрема. У 1905 році була створена спеціальна школа т. зв. „Рутенська Педагогічна школа” для українських вчителів, які мали навчати в державних школах, щоб уможливити порозуміння в них поміж вчителями і учнями. Випускники цієї школи були місіонерами, помічними потребуємим — і учням і вчителям. Було їх 28 випусників, вони були носіями ідеї двомовності, що потім розвинулася у багатокультурність у Канаді. Цікаве явище, що українців іменували й вибирали послами в таких округах, де були більшістю англосаксонці.

Та успіхи українців у Канаді у великій мірі залежні були від активності громадських організацій. Піонери з великою любов'ю, завзяттям розбудовували життя громад: Канада вкрилася великою кількістю церков (перша греко-католицька церква постала 1897 року біля залізничної станції Стар, Альберта, першими священиками були в ній отці з ЗСА, в 1902 році прибули оо. Василяни, була збудована Церква св. Николая у Вінніпегу (1905), тепер ім. Володимира і Ольги.

Найбільшу місійну працю змогли виконувати школи й україномовні вчителі, українські церкви і священики. Греко-католицька Церква подбала про такі школи:

1. Цілоденні (поруч державних) — перша в Мондері, Альта, де вчительками були сестри-служебниці; друга св. Миколая у Вінніпегу; третя св. Йосифа (1915) в Йорктоні; четверта в Айтуні, Саск.; п'ята - в Монреалі; шоста - в Ріджайні (1930). Всі школи приватні.

І тепер цей тип шкіл у Українській Греко-Католицькій Церкві найпоширеніший. Існує ще Малий Семінар, що підготовляє питомців на майбутніх священиків, які доповнюють потрібну освіту у Великому Семінарі в Йорктоні, Саск.

Українська Греко-Православна Церква має такі осередки виховно-освітньої праці:

1. Інститут ім. Петра Могили в Саскатуні (1916); Інститут ім. Михайла Грушевського в Едмонтоні; тепер Інститут св. Івана (з 1918). Інститут ім. П. Могили мав у Вінніпегу свою філію. 1946 у Вінніпегу постала Колегія св. Андрея, яка веде бурсу, провадить 11 і 12 класи середньої школи (гай-скул) і має Теологічний Відділ, що підготовляє кандидатів на священиків; в 1950 році заіснував такий Інститут ім. св. Володимира в Торонті. Ці чотири інститути провадять виховну працю серед молоді, кожного літа влаштовують літні курси, на яких молодь навчається українознавства.

Крім згаданих вгорі шкіл, що існують при церквах, ведеться навчання українознавства — початкового і середнього рівня при церквах і організаціях, а також існують передшкілля та дитячі

садки, у православних церквах діють недільні школи. Навчання катехизму у православних громадах є у Народних Домах з додатком також і предметів українознавства.

Проводять свої школи й бурси і Протестанські Церкви: Манітоба Каледж у Вінніпегу, існує бурса при захоронці в Сифтоні та в інших місцях. Євангелістські церкви та середовища ведуть широку діяльність програмами в телевізії, в радіо, виданнями „Євангельська правда” в Торонті.

Велику роль виконували в минулому Народні Доми, Читальні-Просвіти і Братства. Петро Зварич — відомий культурно-освітній діяч подає 200 українських народних домів, які поруч українських церков, були осередками, де плекалася культурно-освітня праця, а з тим прив'язання до материка національним корінням.

Виплекане національне коріння, оця зелена гінь з нього допомогли українцям в Канаді вистояти супроти сил різних бур, стати живими струнами в тих інструментах, що викликають національні почуття. І тому державні мужі Канади відчували відзвук живих струн і почали шукати засобів їх використання для шляхетної ідеї та її дії в житті — шукати засобів багатокультурності в цій виїмковій країні. Дія, яка стала тепер такою актуальною у світі, і навіть у СРСР, але, як і можна було сподіватися, тільки на словах. А багатокультурність, яка прямує до розвитку національних культур, яка здібна шанувати національні цінності своїх сусідів, уможливує мирне співжиття народів, здобуває прихильність, признання.

В СРСР є мова про „перестройку” включно з обіцянками про самостійність республік, але в житті пильна увага над збереженням сильного союзу їх, мовляв, необхідним є його авторитет на міжнародній арені. Кому ж потрібно така держава, від якої народи втікають, бачучи наслідки її правління?

Та погляньмо на документи, що є висловом інших взаємин між народами у Канаді, що є документами шляху до багатокультурності.

Гектор Л. Ляжевен (1865) — один з основників Конфедерації Канади, ось його інтерпретація цієї Конфедерації:

В (новому) парламенті не буде раси, національності, релігії чи місцевості. Базою діяння справедливості для всіх, для всіх релігій, для всіх інтересів...

Сер Вільфред Лоріс — прем'єр міністрів Канади (к. 1900 р.):

... в Англії я бачив один із тих зразків готичної архітектури, що його рука генія... скомпонувала в одну гармонійну цілість. Ця катедра побудована з мармуру, дуба і граніту. Це є образ нації, якою я хотів би, щоб була Канада. Бо тут я хочу, щоб мармур залишився

мармуром, граніт, щоб зберігся гранітом, а дуб залишився дубом. А з усіх цих елементів разом я збудував би велику націю між іншими націями світу.

Лорд Твідсмір — генеральний губернатор Канади, відомий як Джан Букан, визначний англійський письменник — Фрейзервуд, Манітоба, 1936:

...я хочу, щоб ви пам'ятали також старі українські традиції, ваше чудове народне мистецтво, ваші народні пісні і танці і ваші народні перекази: Я не вірю, щоб будь-який нарід міг бути сильним, якщо він не пам'ятає і не має зв'язку зі своїм минулим.

Д-р Сідней Смит, колишній президент Манітобського і Торонтського університетів, державний секретар закордонних справ Канади (1957):

Немає якоїсь однієї канадської нації (раси). Ми ніколи не притримувалися супроти іммігрантів політики перетоплювального казана. Ніколи не пробували моделювати їх на один і тільки один зразок. Ми росли і міцніли саме завдяки їхнім особливостям.

Джон Дж. Діфенбейкер, прем'єр міністрів Канади (1961):

Для мене Канада подібна до огорожу. . . Мозаїка є статична і кожний її елемент є окремий і відділений один від одного. Канада не є країною такого роду. Вона також не є „перетоплювальним казаном”... Вона є радше огорожем, в якому насаджено найтриваліші і найкольоритніші квіти з різних країн...

Д-р Чарльз Гобарт з Каліфорнії, професор соціології в Альбертському університеті (1963):

Шукаєте ідентичності? Ви є чи не найбільше багатокультурна спільнота світу, і це є ваша ідентичність. Це є вклад, що його ви, як канадці, маєте дати світові. Ця система багатокультурності діє тепер майже сто років, і ви повинні бути місіонерами цієї справи.

Сенатор А. Дж. Брукс з Нью Брансвіку, колишній міністер федерального уряду і теперішній провідник опозиції (1964):

... щоб ми не робили, ми не можемо зробити англійця з француза і не можемо зробити француза з англійця, але ми можемо з обидвох зробити добрих канадців...

Д-р Вотсон Кіркконелл, президент Академічного університету, поет, перекладач і літературний критик канадської літератури різними мовами:

Немає нічого плиткішого і яловішого, як те, що людина заперечує своїх предків. Стовідсотковий американець або канадець, це звичайно той, хто

добровільно затер своє походження, щоб досягнути тим матеріальні користі зі своєї рекламованої лояльності. . . . того, чого ми конче потребуємо, це здорового розсудку, щоб визнати і багату різноманітність національних скарбів на цій землі і силу, яку може дати одиниці її національний корінь. (Кенетієн Овертонс, Вінніпег, 1935).

Суддя горожанського суду виголошує при нагоді признавання громадянства новим громадянам:

... Від кожного народу Канада прийняла подарунки з різних культур і зробила їх своєю тривалою спадщиною.

Уважаємо, що тепер у часі підготовки до святкувань поселення українців у Канаді, а ще в більшій мірі зважаючи на те, що справа української ідентичності, про яку висловили стільки глибоких і корисних для людства думок подані вгорі науковці, провідники держав, буде цікавити людей в Україні, які розуміють необхідність ідентичності, щоб почуватися повноцінними членами свого народу, носіями його духовості, щоб могли боротися із труднощами життя й бути щасливими від почуття, що вкладають у вселюдську скарбницю і свою частку.

Т. Горохович
(Продовження буде)

ЧОМУ 12-РІЧНИЙ ПИЛИПКО ОДЕРЖАВ ТИСЯЧІ ЛИСТІВ З УКРАЇНИ?

Хто міг подумати, що 12-літній хлопчик, учень 5-тої класу нашої суботньої школи в Нобл Парку (Вікторія, Австралія) дістане з України стільки листів?! А так, справді, сталося. Поїхавши з батьками до Києва, Пилипко мав нагоду познайомитися з працівниками телевізійної станції, захопив їх своєю гарною українською мовою, балакучістю, ширістю і сміливістю, своїм розвитком не по літах. І як наслідок такого знайомства потрапив на телестрічку. Побував Пилипко разом з працівниками телебачення й на селах, де теж здивував багатьох людей. Де ж таки, народжений в Австралії, а розмовляє українською мовою краще за багатьох киян такого віку!

Записуючи в одному селі старовинні пісні, він звернувся до старенької жінки, що знала багато старовинних пісень, і попросив її заспівати. Але жінка саме не була в настрої і легко відмахнулась від такого „зеленого“ фолклориста. Але його це не збентежило: він відразу став перед нею навколяшки і благальним голосом попросив ще раз:

— Тіточко, заспівайте мені якусь гарну пісеньку!

Жінка була розбурхана таким вчинком, подобрила відразу й заспівала. Все це потрапило на кіноплівку. Брили в Пилипка двічі інтерв'ю і працівники радіо в Києві. А за кілька днів ці інтерв'ю та телефільми появились в пересиланнях та на екранах телевізорів не тільки на Київщині, а і в Москві, на Далекому Сході, в Грузії — взагалі в усьому Радянському Союзі.

Як діти-телеглядачі, так і дорослі були захоплені його відповідями, розмовами. На питання співробітника радіо, якою мовою він дома розмовляє з батьками, він сміливо відрубав: „Тільки українською!“ Все це зворушувало глядачів та слухачів телебачення та радіо. А вони ще подали й адресу Пилипка. І сталося диво! Протягом місяця, як повернувся Пилипко з батьками до Австралії, він одержав 750 листів з різних кутків України та з-поза неї.

Листоноша, приносячи таку кількість листів щодня, довідався, де причина і, посміхаючись, казав, що приніс іще Пилипкові листи від його „герльфрендс“. Та на цьому листування не обмежилось. Ще більше листів надійшло до радіостанції та телебачення в Києві, і вони звідти прислали незабаром ще три мішки листів, де було понад півтори тисячі. Це була для хлопця велика несподіванка. Здавалося, можна б радіти, а нам заздрити йому. Але що ж з ними робити? Адже Пилипко перевантажений навчанням у обох школах та ще ходить і на музику при австралійській школі. І він відповів лише на кілька листів, бо не має часу відповідати на тисячі.

Пані Зіна Ботте, почувши моє зацікавлення листами та всією цією історією, дала мені з сотню. Яке ж моє враження? Ці листи — це цілий дитячий і молодечий світ, як не згадувати ще й тих авторів листів, яким по 30-50 років, які теж були захоплені Пилипком, і написали листи.

Поперше 80% листів — це від дівчат. Скільки в них радості, цікавості, скільки в них запитань і прохань озватися. І як шкода, що майже всі вони лишаться без відповіді. До того ж ніхто з них не припускає, що їхній омріяний і чарівний Пилипко одержав таку силу листів. А тому подумують, що не захотів відповісти, ледачий, нечемний, байдужий, гордий і багато інших припущень.

Розглядаючи й перелічуючи цю сотню листів, впадає в очі, що майже всі вони написані гарною українською мовою, без помилок, що приємно ствердити. Всі вони висловлюють захоплення його доброю мовою, поведінкою, розвитком. Просять писати про себе, про Австралію, про українське життя. А скільки серед них Оксан? Хотять листуватися з Пилипком Оксана Вовченко з Хмельницької області, якій 15 років, Оксана Бартош з Ленінграду, 20-річна Оксана Федорів з Надвірної Івано-Франківської області, Оксана Чуваєва з Енергограду, Оксана Пилипченко 21 з Рівенської області, Оксана

Гроховська з Підволочиська, 21 рік, яка закінчила Львівський Університет та багато інших Оксан.

Чимало з них в листах підкреслюють, що люблять свою рідну українську мову, що нею послуговуються щодня дома. Це підкреслює і 15-річна Наталя Бойко та Володимира Токарчук, обоє з Києва і 16-річна Тетяна Татарчук з Хракова. І це радує наші серця, що ще не знищили нашої мови численні русифікатори та російське оточення, хоч один хлопець з Києва нарікає, що він береже свою мову, хоч з нього часто насміхаються й недобре ставляться ті, що навіть навчаються з ним у школі.

Прориваються часом у листах і ноти гіркої правди про обставини та злидні. У листі з Херсону читаємо:..., „Колись у нас на базарі було багато риби, а тепер, як побудували атомну станцію, риби нестало. Колись по радіо передавали українські пісні і всі люди співали, а тепер нема цього. Ми тепер не співаємо ні в селі, ні в місті. Нам тяжко живеться...”

Є в листах нарікання і про натиск русифікації та глузування з нашої мови.

Кілька листів на сотню написані російською мовою. 16-річна дівчинка Тетяна Овчиннікова пояснює, чому вона пише російською: народилась вона в Киргизії і лише недавно переїхала з родиною до Миколаєва.

З хвилюванням читав я ці численні листи, в яких стільки дитячого й молодечого серця, бажань, цікавості, але майже ніхто з них не одержить відповіді. І мені пригадалося, як років 30 тому я одержав 10 листів з Америки від учнів української школи в Чикаго. Вони прочитали одну з моїх перших книжок

Пилипко Ботте

для дітей — „На гадючому острові” і з цікавістю запитували про песика Найду, про хлопчика Василька та про кенгуру. І я з радістю відповів їм.

А ось недавно, цього року, ред. А. Михайленко привіз листа від школи в селі Гнідин на Київщині, що вони бажають листуватися з нашими дітьми в Австралії. Я відгукнувся, хоч і не належу до дитячого віку, й вислав на ім'я директора школи Валентини Стрілько кілька книжечок для дітей. А цими днями одержав звідти 5 листів від учнів. Директор пише, що це тільки частина листів. Я читав їх з радістю, ніби я знову повернувся до своєї улюбленої праці в школі з учнями. А ця школа в с. Гнідин вважається зразковою, її називають навіть Малою академією.

Дмитро Нитченко

Пилипко Ботте, 12 років
3-го березня 1990 року

РИБА-ЛЮДОЇД У ДНІПРІ!

Нешасний рибалка, котрий ловив рибу, стоячи на крижині серед Дніпра, був проковтнутий живцем разом з вудкою, шапкою, кожухом, велетенською, потворно-гідкою шукою.

Сусіди-рибалки від жаху оторопіли і стояли приморожені страхом. А потім залишивши рибальські причандалля почали втікати до берега.

На березі розповідали один одному: Гіганська риба виринула блискавично — і вмиг чоловік щез у її пащі — Він не мав часу навіть крикнути „рятуйте!”, — сказав інший свідок. — І де ця погань взялася у Дніпрі? — заявив третій.

Представник Відділу Рибництва, Яків Месник, заявив, що явище такої незвичайної риби на ці часи є нормальне.

— Це не є така несподіванка для наших біологів-дослідників. Їм добре вже відомі мутації флори і фауни, — пояснив він.

— Через масивне забруднення води, такі явища помножуються, — пророкував він.

Ядерні відходи, які вливаються в Дніпро з Чорнобильського реактора, генетично шкодять риб'ячому царству. Деякі породи риб послабшають, виродяться і зникнуть з земної кулі; а такі як оця жаж-

рибище, розплодяться на велетенських, довгоживучих і лютих хижаків.

Розшуки вертольотами, човнами, ультразвуком та радіохвилями не принесли успіху.

Навіть екстрасенс Кулябка не зумів натрапити на слід риби виродка, щоб її залоскотати.

Депутати вимагають негайного скликання сесії Великої ради. Хочуть прийняти резолюцію, щоб спіймана риба була забальзамована. Потім щоб вона

була покладена у саркофазі на схилах Дніпра, поруч з велетенською металевою бабою.

Це нагадуватиме про недолю України і те що її треба визволити.

За цей твір Пилипко Ботте, учень 6-ої класи Української школи в Нобл Парку, одержав на 13-ому конкурсі молодечої творчості 24-10-1990 першу нагороду в 100 доларів.

Молоде Перо

„На Різдво поштар приніс...”

Знову надійшов святочний, різдвяний час і як звичайно почалася велика метушня по місті.

Надворі страшно зимно, мабуть вісім ступенів, а я ходжу по місті і думаю що таке купити на св. Миколая своїй родині. Братам вже хіба нічого не треба, а їхнім дітям не бракує ані одержі, ані комп'ютерів. Мама і тато поїхали на вакації на острови і можливо що вернуться в час на Різдво. Бабцям і дідові може куплю якісь солодоші чи мармоляди.

Йдучи вулицею проходжу попри крамницю, що продає різні потрібні речі на таборування, спорт, ітд. Дивлюся у вікно і пригадую собі свої пригоди і переживання на таборах. Скільки разів ми з мамою ходили купувати різні наплечники, спимішки, ітд. Я подивилася на свій годинник і запримітила, що стою при цьому вікні вже п'ятнадцять хвилин. Я рішила, що вже час їхати додому.

Ще в 1994 році я перенеслася з хати де жила з батьками на передмісті, у саме серце рухливого Нью Йорку. Помешкання було просторе, але як я його умеблювала, воно здавалось значно меншим. Моя товаришка, яка недавно стала психіатром, допомогла мені декорувати моє нове помешкання. Я була рада, що вона живе близько мене і ми часто зустрічались. Мама з татом також часто мене відвідували, а бабця все передавала мені мою улюблену їжу. Ми вечер'яли біля великого скляного вікна з якого було видно багато-освічене місто.

Висідаючи з підземки я вступила до крамниці купити деякі необхідні харчі. Хоч ще тиждень до свята св. Миколая, я вже почала денервуватись, бо цього року ціла родина мала приїхати до мене, а я ще не купила всіх дарунків і не знала чим буду їх гостити. Шкода, що мама якраз так далеко, вона би мені допомогла зі всім.

Огрівання в помешканні було значно затепле і я посунула стрілку термостата та змучена сіла на канапу. Сьогодні в б'юрі були різні кризи — два журналісти не з'явилися на працю, найважлиша новина не пішла на першу сторінку, а на моїй сторінці помилково помістили не мою знімку. Працювати в нью-йоркській газеті не є легко, але я роками мріяла про це. В 1996 році я з великим зворушенням написала статтю на дві сторінки про самостійність України і розвал комунізму в Європі.

За пару тижнів буде рік 2000. Це просто не можна повірити! Скільки змін в моєму житті пройшло після закінчення вищої школи. Дрімаючи на каналі я згадувала минуле — всі пластові табори, незабутні моменти, забави, школу св. Юра, а найбільше — товариство. Цікаво де вони всі розкинені? Чи здійснили мрії? Хто став лікарем, хто учителькою, а хто відчинив власний „бізнес”? Шкода, що так розкинені по Америці, було б гарно їх всіх знову побачити. Може від декого з них дістану святочні картки? Шкода, що давня близькість і юна любов не триває вічно... Чи це тільки я так сентиментально згадую молоді роки? Може б я списала ці приємні спогади в книжці? Дрімаючи, я думала про те, що одну особу з моїх давніх молодих років я не бачила вже десять років — але від неї я не сподівалась святочного побажання.

Того тижня я купила всім дарунки: прибрала хату святочно і поставила ялинку. Хоч вона не нагадувала мені ту ялинку, яку я з татом кожного року ставила, вона була досить гарна. В п'ятницю вечір я все попекла і зварила, щоби не мусіла в суботу нічим журитись. Десь коло 2-ої години всі з'їхались, ми з'їли обід і після того мій старший брат, Миколай, роздавав всім дарунки. Шкода, що мамі і тата не

було, але вони передали всім дарунки. Як всі розійшлися, я мусіла все помити і поскладати і знов лишилась з думками про давні часи, які мене чомусь переслідували.

Наступні три тижні на роботі були дуже тяжкі і вимагаючі. Треба було їздити в небезпечні дільничі міста і писати про різні злочини. Було дуже зимно, часто падав сніг і я не могла дочекатись, щоб дістатись до свого теплого помешкання. Я одержала поштівку від мами і тата і вони писали, що їм вже надоїло гаряче сонце і суха пляжа і що приїжджають додому 4-го січня, якраз в час щоб приготувати Святий Вечір.

Я виїхала на лєтовище щоб зустріти батьків, які вийшли з літака сильно опалені і обладовані різними пакунками. Мама привезла мені різні пам'ятки з острова, які дуже підходили до декорації мого помешкання. Я пригадала собі той час, коли я з батьками і бабцею їздила на Флориду і скільки виробів з мушель ми тоді накупили. Це було ще в 1982 році.

На цей 1999 рік Святий Вечір припав на понеділок. Після роботи я скоро приїхала до свого помешкання, передягнулася у вишивану сорочку, яку мені ще давно вишила бабця і пішла на долину до гаражу по авто. Я приїхала перша і ще допомгла мамі приготувати вечеру. Як звичайно все було дуже смачне, а на кінці всім смакував мами традиційний горіховий торт. Мені було дивно, що я вже не мусіла перша молитись

перед вечерею, бо вже не була наймолодша в родині. Після вечері я пішла до своєї старої кімнати, яку мама переробила на свій „офіс“. Я точно пам'ятала де все було коли я там перебувала і шукала очима знімок моїх товаришок і товаришів, які колись висіли на стінах.

Після кави, я побавилась з дітьми і поїхала додому. Ми всі змовились, що на другий день зустрінемось в церкві, а після Служби Божої і розмов під церквою знов поїдемо до мами і тата. Служба Божа відбулась дуже святочно, а я як звичайно співала в хорі. Під церквою не видно було нікого з моїх знайомих. Я згадала попередні свята, коли вся молодь стояла ще довго під церквою. Я сіла в авто і поїхала до батьків. По дорозі я пригадала, що забула подивитись в свою поштову скриньку. Під час обіду мене чомусь непокоїла думка, що може на мене в скринці чекає побажання від когось з давніх знайомих. Я спішила до дому, бо на другий день мала раніше вставати до праці. Приїхавши, я відразу пішла подивитись до поштової скриньки. Були там рахунки, реклями і різне непотрібне, але на самім кінці в червоній ковертці був довго-очікуваний лист. Я прочитала привітання і лист і тепла усмішка з'явилась на моєму лиці. Чому якраз тепер в цей святочний час згадав мене?

„Квітка“

Вислід конкурсу на дописи ім. Лесі Дзядів Кульчицької

Одинок нагороду в сумі 200.00 дол. призначено пл. розв. Галі Кузишин, псевдо „Квітка“, за допис „На Різдво поштар приніс . . . “ Галя половину своєї нагороди пожертвувала на Акцію допомоги Україні, що її веде курінь „Верховинки“.

Велика Племінна Рада „ЛІСОВИХ ЧОРТІВ” 1990.

На гарно положеній пластовій оселі „ВОВЧА ТРОПА”, серед невисоких горбів покритих лісом і в чудові останні дні літа, ogrітих гарячим промінням сонця, з'їхалася братія Лісових Чортів, членів 3-го Куреня УПС і УСП, щоби у днях 18 і 19 серпня відбутися свою Велику Племінну Раду. Вже у п'ятницю 18 серпня почали приїздити авта зі знаками: Мічігену, Ілліной, Онтарію в Канаді ітд. У суботу ранком поприїздили ті що живуть найближче: Монреаль, Бостон, Філадельфія, Нью Йорк і Нью Джерзі. Прибув навіть один з далекої Австралії.

Субота 18 серпня точно в годині 12-й в полудне хорунжі витягнули національні прапори на шогли, а біля них повіяв курінний прапор ЛЧ. Церемонією відкриття провадив Маршалок ЛЧ „Джип” — Всеволод Гнатчук. Він зголосив „Сатані” (курінному) Півневі — Тарасові Когутіві стан присутніх на відкритті: 61 членів сеніорів і 34 старших пластунів, разом 95.

Молитвою, пластовим славнем і святочним наказом розпочала Фамілія свої дводенні наради.

Програма була поділена на 5 сесій:

Перша сесія якою проводив пл. сен. Петро Содоль була призначена його доповіді: „Політичне положення в Україні і відношення Пласту до тих подій”. Братія вислухала цього дуже вичерпного реферату і поділилась на п'ять груп і кожна з них окремо під проводом своїх провідників аналізувала доповідь прелегента під різними аспектами. Відтак на підставі своїх розважань, кожна група зложила резолюції, котрі стали провідними думками до загальних кінцевих резолюцій.

Дальші сесії це звітування курінного проводу, так звана „Сповідь і відпущення гріхів”. Зі звітів слідно було працю провідників Куреня: Сатани — АРХ „Півня” — Тараса Когута, Маршалка — АРХ „Джипа” — Всеволода Гнатчука, Канцлера АРХ „Дульки” — Володимира Грушкевича і „Мамонника” — АРХ „Поцюрка” — Романа Стефанюка. Вони через повних 4 роки зміло кермували 210 членством розкиненим у цілій діаспорі.

Надзвичайною подією було доручення листа привіту для всього членства ЛЧ від двох найстарших членів куреня, котрі ще оцілили у Львові.

Ніччю з 18 на 19 серпня відбулася традиційна ватра. Точно о 12-й годині вирушила Фамілійна братія своїм традиційним маршем „Шуканням Лісової Премудрости”. Ватру підпалювали найстарші віком члени Куреня під звуки курінного гимну: „Прапоре наш замай нам гордо в славі...” Ватру відкрив голова Коронної Ради АРХ Кан. Слонь — Роман Копач, своїм словом: „На перехресті нашої мандрівки”.

Підвищенням курінних ступенів, наданням відзначень і веселим співом над ранком закінчено нашу велику племінну ватру.

Ще вечером перед початком ватри наш духовник отець Гліб чину оо. Студитів відправив Святу Літургію і Поминальне Богослуження за всіх покійних членів Великого Племени Лісові Чорти, що відійшли на Вічну Ватру.

На останній сесії в неділю ранком присутні члени сеніори і старші пластуни розглядали працю ЛЧ на місцях замешкання. Рішено вложити більше праці для пластової організації у формі: зв'язкових юнацьких куренів, юнацьких виховників, інструкторів на юнацьких вишколах, в організації „Лісової Школи” і участі у юнацьких таборах.

Присвячено також доволі часу над способом допомоги пластовій організації в Україні, а зокрема новозорганізованим частинам ЛЧ.

На останній сесії братство ЛЧ вибрало новий провід на чергові два роки. Курінним-Сатаною вибрано одноголосно АРХ Олександра Черника — „Ляуфра”. Членами Ради Стану обрано АРХ Юрка Тарасюка — Фуксу, АРХ Юрка Богачевського — Махна і АРХ Богдана Одежинського — Антипка.

Небувалим явищем у цього річної раді був приїзд деяких членів з родинами. Побажаним було б, щоб на будуче не занехувати того гарного звичаю і продовжувати його.

Молитвою, опущенням прапорів і пращальним наказом закінчено Велику Племінну Раду 1990.

Організацією Вел. Пл. Ради займалася частина ЛЧ у Нью Йорку. Великий вклад праці вложив АРХ Вол. Корнага — Корні. За це йому подяка.

З повним вдоволенням і правдивим лісово-чортівським гумором роз'їхалася вся Фамілія домів.

АРХ

БІЛА КАЗКА

Музика Володимира АРЖЕНОВСЬКОГО

Слова Лади РЕВИ

Казку візерує
На вікні мороз.
І не знає, і не знає,
Що мені здалось:
Ніби квітнуть за віконцем
Яблуні в саду,
І до тебе, мов до сонця,
Знову я іду.

І чомусь у мене
Серце завмира,
І шепчу я, і шепчу я
Ніжні слова.
Щоб розтали сніжні квіти
Від гарячих слів,
Бо ніхто, ніхто у світі
Так ще не любив.

Приспів:

Біла казка, біла казка,
Казка чарівна... Хто хоч раз
Повірить в казку — збудеться вона.

Приспів.

Повільно

mf
Каз-ку ві-зе-ру-є на вікні мо-роз.

dolce
І не зна-є, і не зна-є, що ме-ні зда-лось:

placato
Ні-би квіт-нуть за ві-кон-цем яб-лу-ні в са-ду

cresc.
І до те-бе, мов до сон-ця, зно-ву я і-ду Бі-ла

cresc.
каз-ка, бі-ла каз-ка, каз-ка ча-рів-на... Хто хоч

раз по-ві-рить в каз-ку збу-деть-ся во-на А...

Хто хоч

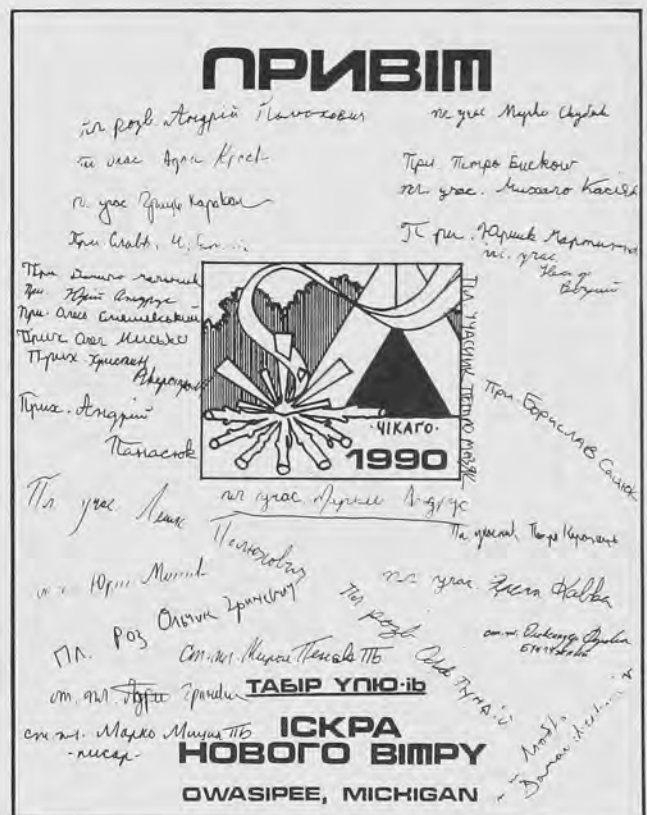
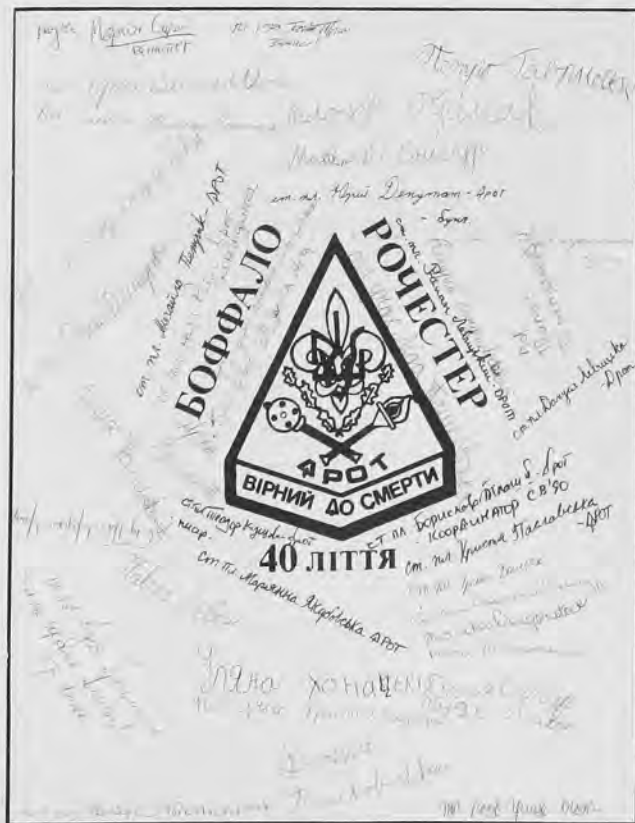
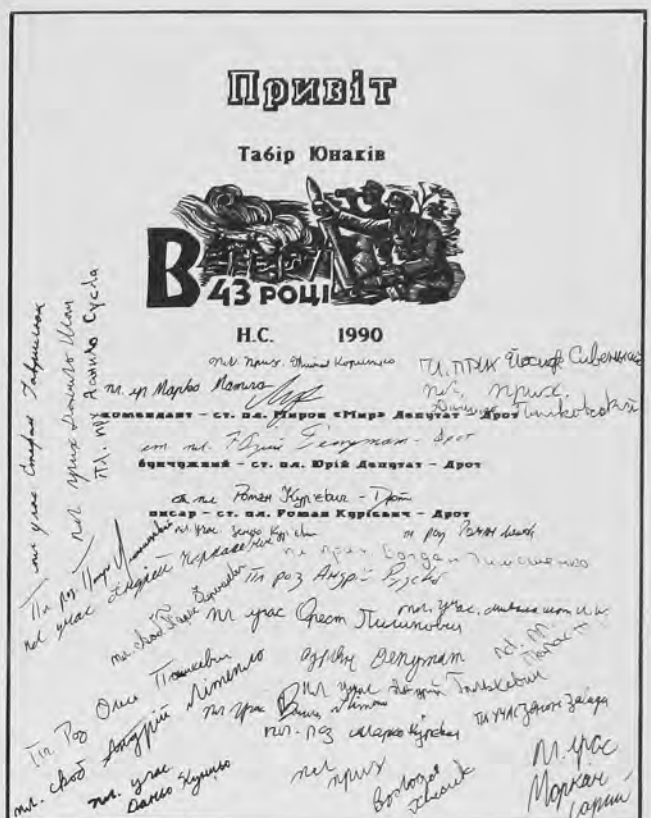
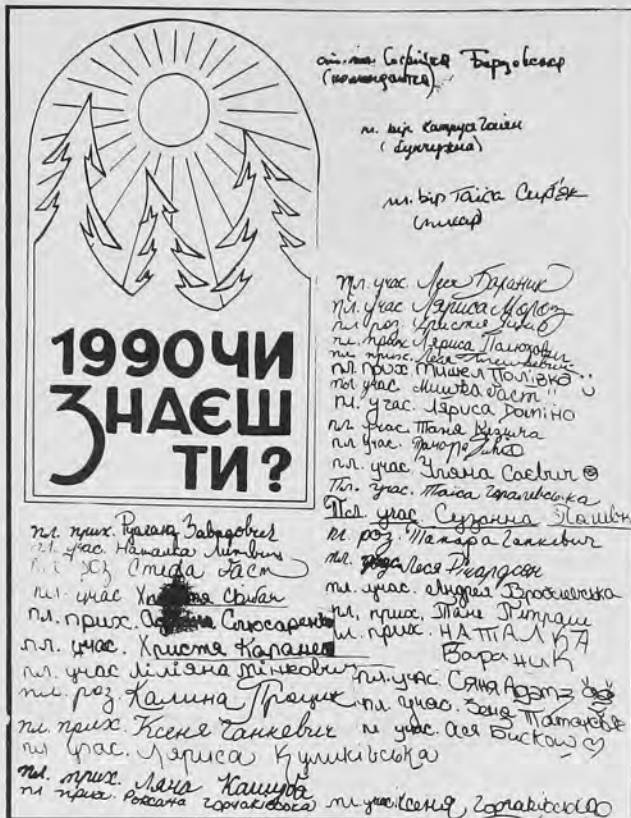
раз по-ві-рить в каз-ку збу-деть-ся во-на

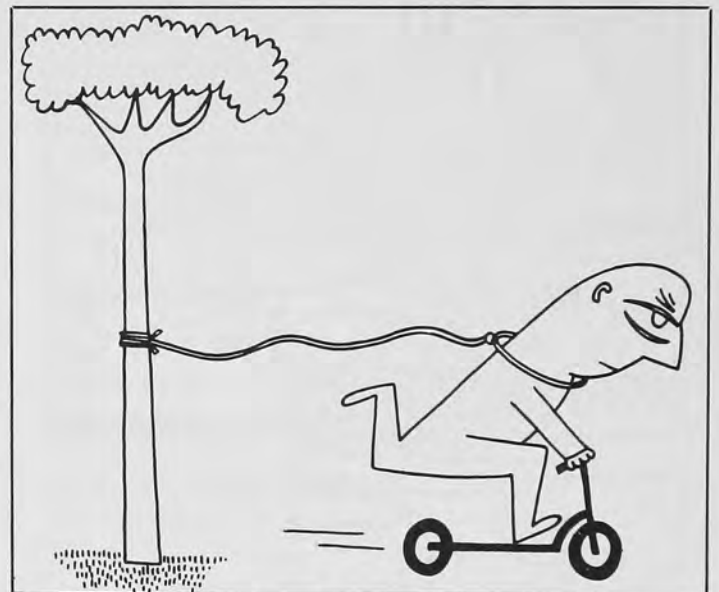
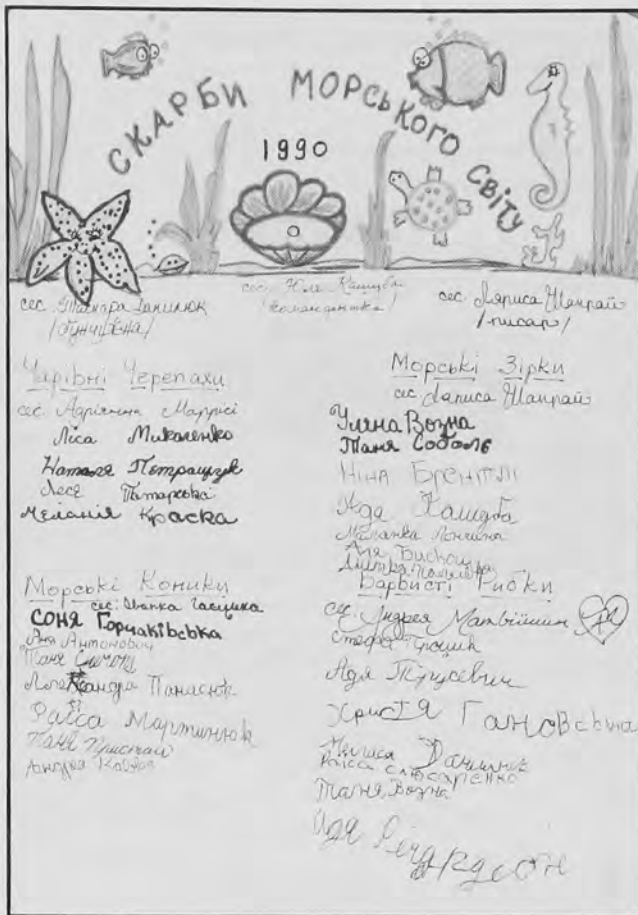
на.

rit.

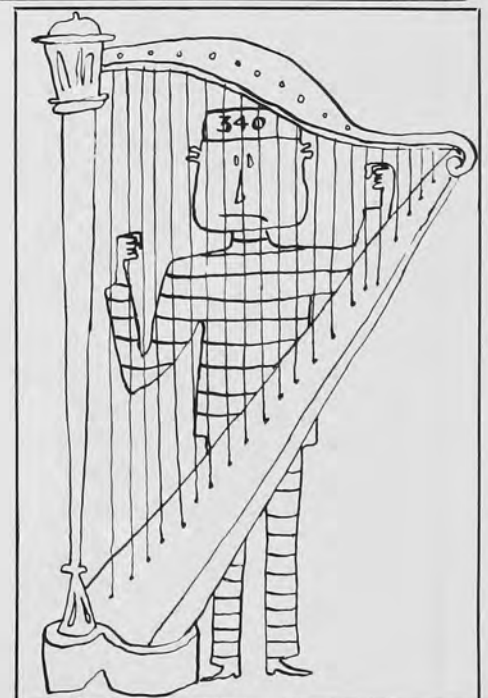
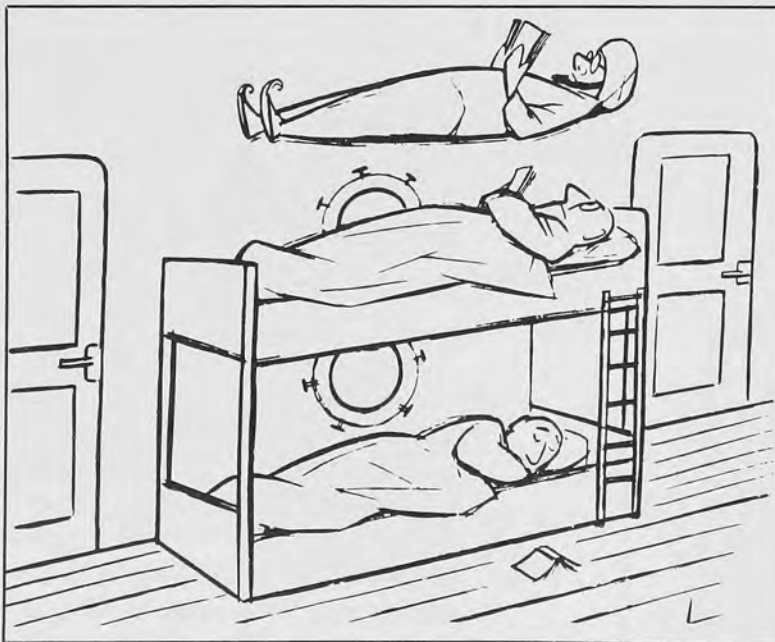
pp

Привіти „Юнакові”

Усміхніся . . .

ПЛАСТОВЕ ГАСЛО НА 1990 РІК

ПРАЦЮЙ НАД СОБОЮ,
ДЛЯ СЕБЕ
І ДЛЯ ДРУГИХ!

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є
Ірина і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Читайте і Передплачуйте

Пластові Журнали

„Готуйсь” і „Юнак”

НАЙБІЛЬША
УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА
В КАНАДІ

пропонує Вам єдину
українську
«MASTERCARD»

з кожним вживанням
допоможе
українській громаді

UKRAINIAN CREDIT UNION LIMITED

295 COLLEGE STREET, TORONTO	922-1402
2397 BLOOR STREET W., TORONTO	762-6961
3635 CAWTHRA ROAD, MISSISSAUGA	272-0468
225 THE EAST MALL, ETOBICOKE	233-1254
247 ADELAIDE STREET S., LONDON	649-1671
38 JACKSON AVENUE, OSHAWA	571-4777
1093 OTTAWA STREET, WINDSOR	256-2955

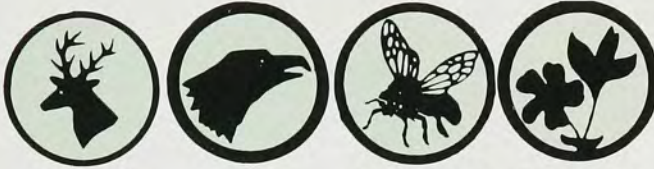
*Українська Кредитова Спілка
передає щирий привіт усім
ПЛАСТУНАМ*

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

COMMUNITY TRUST

2271 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

ОЛЕНЬ

СОКІЛ

БДЖОЛА

БАРВІНОК

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"САМОПОМІЧ"

І ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

"САМОПОМІЧ"

— ВІДДІЛ у ПАССЕЙКУ —

запрошують Українське Громадянство
вступати в члени.

Години урядування:

Понеділок	6:00 — 9:00 вечір
Вівторок	6:00 — 9:00 вечір
Середа	9:00 — 1:00 ппол.
Четвер	6:00 — 9:00 вечір
П'ятниця	6:00 — 9:00 вечір
Субота	9:00 — 1:00 ппол.

Щадить, позичає та полагоджуйте всі свої
фонансові потреби в своїй рідній Українській
Фінансовій Установі.

Кредитова Кооперативна платить вищі відсотки
від звичайних ощадностей якого-небудь банку
чи шадниці.

А також даємо на дуже догідних умовах
всякого роду позички.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС ЧИ ПОТЕЛЕФОНУЙТЕ:

229 Hope Ave. Passaic, N. J. 07055. Tel. 201-473-5965

"... виховання — це надавання дум-
нам і почуванням яногось напрямку", —
наше Оленсандр Тисовський-Дрот. Пла-
стова преса саме й сприяє виконанню
цього завдання.

Читайте ж і СВОЄЧАСНО передпла-
чуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і нова-
нів та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й
загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал до-
рослого членства Пласту, Пластприяту і
загалу батьнів, які цікавляться вихован-
ням і громадськими справами.

Купно і продаж реальностей
Оцінка (валюація) реальностей
Аранжування, купно і продаж
мортгеджів
Загальна асекурація

R. CHOLKAN & CO. LIMITED

REALTOR — INSURANCE BROKER

527 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 532-4404

2336 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5555

5302 Dundas St. West — Tel.: 236-2666

CHOLKAN INSURANCE: BROKERS LIMITED

5302 Dundas St. West, Etobicoke — Tel.: 239-7733

Пластун є ощадний...
(4-та точка пластового Закону)
... добре також коли щадить в українській установі
нагоду до того дає: **Кредитівка "Самопоміч"**
558 Summit Ave., Jersey City, N. J. 07303